
Brussel, 6 april 2006

Aan: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
AMINAL Algemeen Milieu- en Natuurbeleid
Cel Mer t.a.v. ir. G. Pillu
Koning Albert II laan, bus 8
1000 Brussel

Betreft: Inspraak startnotitie/kennisgeving verruiming vaargeul

Geachte lezer,

De Werkgroep Schelde-estuarium biedt u hierbij haar inspraakreactie aan op de startnotitie/kennisgeving (verder startnotitie) verruiming vaargeul. Omdat we er als grensoverschrijdend samenwerkingsverband van natuurbeschermingsorganisaties aan hechten het estuarium als één natuurlijk systeem te beschouwen, zenden we deze reactie zowel naar de Vlaamse als Nederlandse behandelende instantie. De lidorganisaties van de Werkgroep Schelde-estuarium zijn Bond Beter Leefmilieu, Vereniging Natuurmonumenten, Natuurpunt, Stichting Het Zeeuwse Landschap, de Milieuboot, Vogelbescherming Nederland, WWF-België, Staatsbosbeheer en de Zeeuwse Milieufederatie.

Als werkgroep zijn we nauw betrokken geweest bij het opstellen van de Ontwikkelingsschets 2010 (OS2010) en er ook mee akkoord gegaan. Zoals bekend, bevat de OS2010 verschillende maatregelen gericht op de verbetering van de veiligheid, natuurlijkheid en de toegankelijkheid. Een belangrijke voorwaarde voor onze steun aan de OS2010 was dat die verschillende maatregelen in samenhang zullen worden uitgevoerd. Besluit 4a van de OS2010 (blz. 34) geeft expliciet invulling aan deze voorwaarde en kan worden gekenschetst als een afspraak dat *voortgang* in de afzonderlijke projecten kan worden afgedwongen, maar dat *vertraging* niet kan worden uitgesloten. Het ene project kan dus niet voortvarend worden aangepakt, terwijl het andere in de kast met goede intenties is opgeborgen. Evenmin kan het

zo zijn dat de baggerboot niet mag uitvaren voor het verdiepen van een volgende drempel omdat de bulldozer die nodig is voor het grondverzet t.b.v. een natuurproject motorpech heeft. Onze aandacht bij deze startnotitie is daarom niet alleen gericht op de inhoudelijke aspecten van verdere verruiming van de vaargeul, maar ook op de borging van de samenhang met andere projecten.

De startnotitie bevat naar ons idee drie zaken die voor verbetering vatbaar zijn. Onze bedenkingen hebben betrekking op:

- A. De mogelijke impact van de verbreding van de vaargeul in de Beneden-Zeeschelde en van de gehele verruiming op het deel van de Zeeschelde stroomopwaarts van Antwerpen.
- B. De onduidelijkheid over de status van de natuurprojecten als mitigatiemaatregel of autonome ontwikkeling.
- C. Het onbegrijpelijke feit dat de startnotitie geen aandacht besteedt aan een mogelijke compensatieverplichting.

In de bijlage lichten wij bovenstaande punten nader toe.

Wij vertrouwen erop dat u onze bedenkingen vertaalt in een significante aanpassing van de startnotitie/kennisgeving.

Hoogachtend,

Namens de Werkgroep Schelde-estuarium,

Vincent Klap, Wim Van Gils & Peter Symens

Toelichtende bijlage bij inspraak startnotitie/kennisgeving verruiming vaargeul van Werkgroep Schelde-estuarium e.a.

- A. **Effecten Zeeschelde.** Een belangrijke tekortkoming van het onderzoek dat eerder werd uitgevoerd in functie van de S-MER, was het ontbreken van een degelijke impactanalyse van de verbreding van de vaargeul in de Beneden-Zeeschelde, en van de totale verruiming op de Zeeschelde stroomopwaarts van Antwerpen. Het in de startnotitie aangekondigde onderzoek borduurt voort op het eerdere S-MER onderzoek, maar ten aanzien van deze aspecten moet het onderzoek dus van nul af beginnen. Uit de startnotitie komt dit niet naar voren, vandaar dat wij nadrukkelijk vragen onderzoek te verrichten naar deze nog niet in beeld gebrachte effecten. Daarbij hoort ook een kwantitatieve analyse van de cumulatieve effecten m.b.t. de gehele verruiming, zoals uitdrukkelijk voorgeschreven in artikel 6 van de Habitatrictlijn.
- B. **Onduidelijkheid mitigatiemaatregelen/autonome ontwikkeling.** In de startnotitie wordt de flexibele stortstrategie consequent aangemerkt als mitigatiemaatregel, terwijl de natuurprojecten afwisselend bestempeld worden als mitigatiemaatregel of autonome ontwikkeling. Alleen in het geval van mitigatie bestaat een directe koppeling met het project verruiming. Probleem met het aanmerken van natuurprojecten als autonome ontwikkeling is dat het geen enkele rechtszekerheid biedt op de uitvoering ervan. Naar onze mening doet deze aanpak geen recht aan de basisprincipes en de pakketgedachte van de OS2010. Wij menen dat als de flexibele stortstrategie wordt aangemerkt als mitigatiemaatregel bij de verruiming, dat ook moet gelden voor alle natuurmaatregelen uit besluit 3c van de OS2010 (deels later geconcretiseerd in het geactualiseerde Sigmaplan). Op die manier wordt immers de robuuste natuur gecreëerd, die de kans op significante effecten van de verruiming op de systeemkenmerken van het Schelde-estuarium verkleint en zodoende het onzekerheidsinterval daaromtrent opvangt en invulling geeft aan het voorzorgbeginsel uit de Vogel- en Habitatrictlijn. In het geval de natuurprojecten onverhoopt toch als autonome ontwikkeling blijven worden beschouwd, dan moet evenzo de flexibele stortstrategie als autonome ontwikkeling worden beschouwd. Dat laatste is geen vreemde gedachte, want als er één ontwikkeling is m.b.t. het Schelde-estuarium waarvan vaststaat dat ze zal worden uitgevoerd, is het wel de flexibele stortstrategie.
- C. **Mogelijke compensatieverplichting.** Op basis van het S-MER onderzoek is de strategische keuze gemaakt over al dan niet verder verruimen. De conclusie was dat

instandhouding van de fysieke systeemkenmerken van het Schelde-estuarium niet in het geding lijkt te zijn, zodat verdere verruiming niet a priori uitgesloten is. De onderzoekers verklaarden echter dat de conclusies van hun onderzoek, dat voornamelijk was uitgevoerd met mathematische modellen, voorzien waren van grote onzekerheden.

Het nu in deze startnotitie aangekondigde onderzoek, is te beschouwen als een verfijning van het eerdere ProSes-onderzoek voor wat betreft de Westerschelde en als nieuw onderzoek voor wat betreft de Beneden-Zeeschelde. Goed beschouwd gaat het erom te verifiëren of de conclusie van het eerdere onderzoek overeind blijft en ook geldt voor de Beneden-Zeeschelde (zie onder A), maar dan voorzien van een kleinere onzekerheidsmarge.

Het is denkbaar dat de uitkomst van het onderzoek luidt dat de negatieve gevolgen groter zullen zijn dan eerder is ingeschat. In dat geval kan verder verruimen alleen wanneer daar voldoende passende mitigatie- en compensatiemaatregelen tegenover staan (Habitatrichtlijn art. 6.4). Gelet op de maatschappelijke en politieke gevoeligheid van dit onderwerp, is het aan te bevelen vroegtijdig voor te sorteren op deze mogelijke uitkomst, om aldus vertraging van het totale pakket maatregelen uit de Ontwikkelingsschets 2010 (OS2010) te voorkomen. De projecten liggen in dat geval bij wijze van spreken op de plank. De belangrijkste voorbereiding bestaat eruit alvast locaties en wellicht zelfs globale inrichtingsplannen te benoemen voor het geval bijkomende compensatie toch noodzakelijk blijkt te zijn.

De startnotitie geeft op geen enkele manier invulling aan de mogelijke bijkomende compensatieverplichting. Het woord compensatie wordt zelfs in de hele startnotitie niet genoemd! Naar onze mening is dat bijzonder onverstandig, omdat het een reëel risico op vertraging van het ganse maatregelenpakket uit de OS2010 met zich brengt.